

בא ראה, באותם עליונים כתוב בהם אכילה בלא שתיה. מה הטעם? מי שיש לו נאדות יין, צריך אכילה. ומשום ששם שרוי היין המשמר, כתוב בהם אכילה. ובאותם התחתונים שצריכים השקיה, בהם כתוב שתיה, שהרי כל הנטיעות צריכות השקיה מהנחל העמק. ולכן, באלו אכילה ובאלו שתיה. אלו רעים ואלו דודים.

אמר לו רבי אלעזר, נראה שהדודים הם חביבות, למה הם תחתונים? אמר לו, אלו שמשתוקקים זה לזה ולא תמיד נמצאים, נקראו דודים. ואלו שנמצאים תמיד ולא מתפסים ולא נפרדים זה מזה, נקראו רעים. ולכן אלו דודים ואלו רעים, אלו ברצון ובאחדות תמיד ואלו בתשוקה לפעמים. וזוהי שלמות הכל, כפי שתתברר כנסת ישראל, ואז שמחה בכל העולמות.

רבי חזקיה באר את הפסוק הזה בקרבנות, משום שהם סעודת המלך להקריב לפניו, ונהנים ממנה בעלי הדינים, וכלם מתבשרים, ונמצאת שמחה בכל. רבי אחא באר את הפסוק הזה בשעה שנכנסה שכינה למשכן, שנמצאו ברכות ושמחות בכל, ונכנסה השכינה כמו פלה לחפה, ואז נשלמו נמצאו ישראל למטה ונאחזו בקדוש-ברוך-הוא בארץ. זהו שכתוב (שמות כה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ואז התבשרו עליונים ותחתונים.

ויקרא אל משה. רבי שמעון פתח, (שיר ב) הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו. בפסוק זה יש להתבונן,

תא חזי באינון עלאי כתיב בהו אכילה בלא שתיה. מאי טעמא. מאן דאית ליה גרבי דחמרא, אכילה בעיא. ובגין דתמן שריא חמרא דמנטרא, כתיב בהו אכילה. ובאינון תפאי דבעיין שקיו, כתיב בהו שתיה, דהא כל נטיען שקיו בעיין מנחלא דעמיקא. ועל דא, באלין אכילה, ובאלין שתיה. אלין רעים ואלין דודים.

אמר ליה רבי אלעזר, אתחזי דהא דודים חביבותא אינון, אמאי אינון תפאי. אמר ליה, אינון דתאבין דא לדא, ולא משתפחין תדיר, אקרו דודים. ואינון דמשתפחי תדיר, ולא מתפסיין ולא מתפרשן דא מן דא, אקרו רעים. ועל דא, אלין דודים, ואלין רעים, אלין ברעותא באחדותא תדיר, ואלין בתיאובתא לזמנין. ודא הוא שלימותא דכלא, בגין דתתברר כנסת ישראל, וכדין חדוותא בכלהו עלמין.

רבי חזקיה אוקים האי קרא בקרבנין, בגין דאינון סעודתא דמלכא, לקרבא קמיה, ומתהניין מיניה מאריהון דינין, ומתבסמן פלהו, ואשתכח חדוותא בכלא.

רבי אחא אוקים האי קרא, בשעתא דעאלת שכינתא למשכנא, דאשתכחו ברכאן וחדוון בכלא, ועאלת שכינתא ככלה לחופה, וכדין אשתלימו אשתפחו ישראל לתתא, ואתאחדו ביה (דף ד' ע"ב) בקודשא בריך הוא בארעא. דהא הוא דכתיב, (שמות כה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, וכדין עלאי ותפאי אתבסמו.

ויקרא אל משה. (ויקרא א) רבי שמעון פתח, (שיר השירים ב) הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו. האי קרא

אית ביה לאסתכלא, פיון

פִּינּוֹן שְׁכָתוּב נִרְאוּ בְּאֶרֶץ, מֵה זֶה שְׁכָתוּב נִשְׁמַע בְּאֶרְצֵנוּ? שֶׁהָרִי בְּאֶרֶץ אַחַת מִסְפִּיק. אֲלֵא הַנְּצַנִּים - אִלוֹ אוֹתָן הַנְּטִיעוֹת שֶׁעָקַר אוֹתָן הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁתַּל אוֹתָן בְּמָקוֹם אַחֵר, וּגְדְלוֹ כְּנִטְעָה כְּשֶׁמוֹצִיָּאה פְּרָחִים.

נִרְאוּ בְּאֶרֶץ, שֶׁהָאֶרֶץ הַזֹּאת מִתְּבַרְכֵת מֵהֶם כְּרֵאוּי. וּמֵיְהוּ? הָאֶרֶץ הַקְדוּשָׁה, הָאֶרֶץ הַעֲלִינָה, אֶרֶץ וְדָאִי עַת הַזְמִיר הַגִּיעַ, הַעַת לְעַקֵר אֶת שְׁלֹטוֹן גְּדוּלֵי הַעֲצָמִים שֶׁלֹא יִשְׁלֹטוּ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעֲה שֶׁהוּקָם הַמִּשְׁכָּן.

וְקוּל הַתּוֹרָה נִשְׁמַע בְּאֶרְצֵנוּ - זֶה הָאֶרֶץ שֶׁלְמִטָּה שִׁירְשׁוּ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי יְהוֹשֻׁעַ. מִי הוּא קוֹל הַתּוֹרָה? זֶהוּ הַתִּפְרֵר הַעֲלִיּוֹן שֶׁהַזְדוּג עִמָּה כְּשֶׁבָנָה שְׁלֵמָה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְמִטָּה, וְאִזּוּ הַתְּעַטֵר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעִטְרוֹתָיו כְּמוֹ חֲתָן עִם כְּלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם א) צְאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֵמָה וְגו'.

בְּסֵפֶר הָאֲגָדָה אָמַר, קוֹל הַתּוֹרָה - זֶה תוֹרָה שֶׁבְעַל פִּהּ, שֶׁתּוֹרָה שֶׁבְכֶתֶב נִקְרָאת סֵתֶם תּוֹרָה, תּוֹרָה שֶׁבְעַל פִּהּ נִקְרָאת תּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְרָא, וַיִּקְרָא. זֶה שְׁלֵמוֹת. וְזוֹ לֹא כֶּף, וְאִנִּי בְּאַרְתִּי כְּמוֹ שֶׁנֶּתְבָאָר, וְכֵן זֶה.

בֵּא רֵאָה, כְּשִׁירְדָה שְׁכִינָה לְמִשְׁכָּן, כְּתוּב כֹּלֵת מִשָּׁה, חֶסֶר ו', כֹּלֵת מִשָּׁה וְדָאִי, וּפְרָשׁוּהָ. אֲבָל סוּד הַדְּבָר - כֹּלֵת מִשָּׁה זֶה כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל, וְהַכֹּל דְּבָר אֶחָד, וְלִמְלָךְ הַעֲלִיּוֹן זֶה נֶאֱמַר. פִּינּוֹן שֶׁהוּקָם הַמִּשְׁכָּן, עֲמַד מִשָּׁה בַחוּץ וְאָמַר, לֹא רָאוּי לְהַכְפִּס אֲלֵא בְרִשׁוֹת. מִיָּד - וַיִּקְרָא אֶל מִשָּׁה. מִי זֶה וַיִּקְרָא? זֶה אוֹתָה שֶׁהַבֵּית שְׁלָהּ הִיא, אוֹתָה כֹּלֵת שֶׁכֹּל הַבֵּית בְּרִשׁוֹתָה. וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו, אוֹתוֹ שֶׁנֶּקְרָא קוֹל, אוֹתוֹ שֶׁאֲחוּז בּוֹ מִשָּׁה.

דְּכִתְיִב נִרְאוּ בְּאֶרֶץ, מֵהוּ דְכִתְיִב נִשְׁמַע בְּאֶרְצֵנוּ, דִּהָא בְּחַד אֶרֶץ סְגִיָא. אֲלֵא הַנְּצַנִּים, אֵלִין אִינּוּן נְטִיעָן דְּעָקְרוּן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁתִּיל לוֹן בְּאַתְרָא אַחְרָא, וְאַתְרֵבִיאוּ, כְּנִטְעָתָא כַּד אִפִּיק פְּרָחִין.

נִרְאוּ בְּאֶרֶץ, דִּהָאִי אֶרֶץ מִתְּבַרְכָא מִנִּיְהוּ בְּדָקָא חֲזִי. וּמֵאִי אִיְהִי. אֶרֶץ קְדִישָׁא, אֶרֶץ עֲלָאָה, אֶרֶץ וְדָאִי. עַת הַזְמִיר הַגִּיעַ, עֵידָן לְאַעְקָרָא שׁוֹלְטָנוּתָא דְרַבְרָבִי עֲמִין דִּלָּא יִשְׁלֹטוֹן בְּהוּ בִישְׂרָאֵל, בְּשַׁעֲתָא דְאַתְתָּקֶם מִשְׁכָּנָא.

וְקוּל הַתּוֹרָה נִשְׁמַע בְּאֶרְצֵנוּ, דָּא אֶרֶץ דִּלְתַתָּא, דְּאַחְסָנוּ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵא דִיהוֹשֻׁעַ. מָאן הוּא קוֹל הַתּוֹרָה. דָּא הוּא תִפְרֵר עֲלָאָה, דְּאַזְדוּג עִמָּה כַּד בָּנָה שְׁלֵמָה בֵּי מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא, וְכַדִּין אֲתַעְטֵר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִטְרוּי, כְּחֲתָן בְּכֹלָה. כְּמָה דָּאֵת אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) צְאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֵמָה וְגו'.

בְּסֵפֶר דְּאַגְדָתָא אָמַר, קוֹל הַתּוֹרָה, דָּא תּוֹרָה שֶׁבְעַל פִּהּ, דְּתוֹרָה דְּבְכֶתֶב אֶקְרִי תּוֹרָה סֵתֶם, תּוֹרָה שֶׁבְעַל פִּהּ אֶקְרִי תוֹרָה, כְּמָה דָּאֵת אָמַר וַיִּקְרָא וַיִּקְרָא, דָּא שְׁלִימוֹ, וְדָא לָאוּ הַכִּי, וְאַנָּא אוֹקִימָנָא כְּמָה דְאַתְמַר, וְהַכִּי הוּא.

הָא חֲזִי, כַּד נַחֲתַת שְׁכִינָתָא לְמִשְׁכָּנָא, כְּתִיב כֹּלֵת מִשָּׁה, חֶסֶר ו', כֹּלֵת מִשָּׁה וְדָאִי, וְאוֹקְמוּהָ. אֲבָל רִזָּא דְמִלָּה, כֹּלֵת מִשָּׁה: דָּא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל, וְכֹלֵא חַד מִלָּה, וְלְמִלְכָּא עֲלָאָה אֲתַמַּר. פִּינּוֹן דְאַתְתָּקֶם מִשְׁכָּנָא קָאִים מִשָּׁה לְבַר, אָמַר לָא אֲתַחֲזִי לְמִיעַל אֲלֵא בְרִשׁוֹתָא, מִיָּד וַיִּקְרָא אֶל מִשָּׁה. מָאן וַיִּקְרָא. דָּא הִיא דְבִיתָא דִּילָהּ הִיא, הִיא כֹּלֵת בִּיתָא בְּרִשׁוֹתָא דִּילָהּ. (וַיִּקְרָא א) וַיְדַבֵּר יי' אֵלָיו, הִיא דְאַקְרִי קוֹל, הִיא דְאַחִיד בֵּיהּ מִשָּׁה.